

ОТКАЧЕНЕ ЧИЊЕНИЦЕ

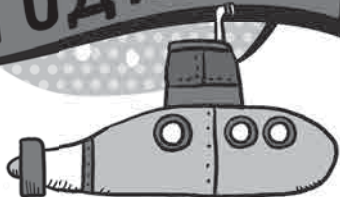
• ЗА •

РАДОЗНАЛУ ДЕЦУ

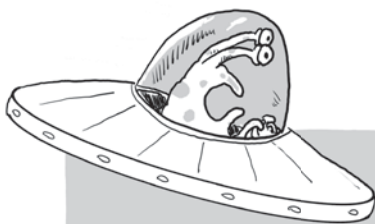
••• ОД

ГОДИНА

мала лагуна

САДРЖАЈ

Планета Земља 7

Људско тело 21

Историја 33

Свемир 47

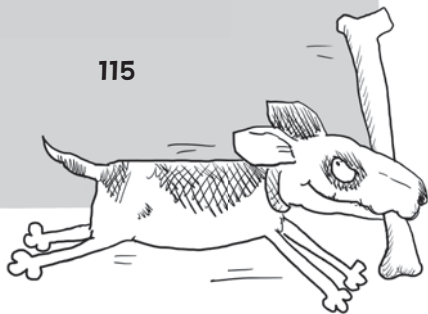
Животиње 61

Спорт 75

Технологија 89

Подводни свет 103

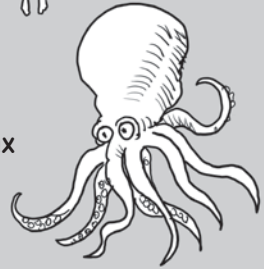
Наука 115

УВОД

Добро дошли у ову потпуно феноменалну збирку најбољих чињеница за радознале клинце.

У овој књизи ћеш сазнати све о морској животињи са три срца и девет мозгова, о месту на којем сунце излази и залази само једном годишње, о змији која је тешка као десет осмогодишњака и о спорту који се игра на Месецу.

★ циновски глодари
(стр. 68)

★ звезде које експлодирају
(стр. 48)

★ роботи-хирурзи
(стр. 102)

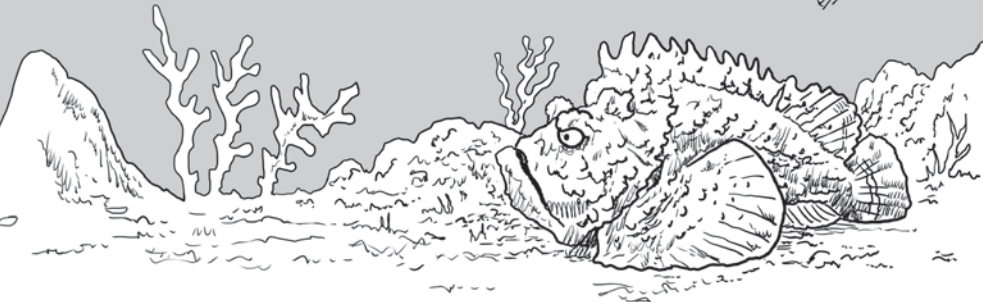
★ ловци на ванземаљце
(стр. 56)

★ светлећи инсекти
(стр. 63)

★ возови који лебде
(стр. 118)

Спреми се за путовање на којем ћеш открити све ове невероватне ствари, и још много тога!

1.
**ПОГЛАВЉЕ:
ПЛАНЕТА
ЗЕМЉА**

Земља, ветар и ватра

Порт Ројал био је пиратски град на Јамајци и најбогатије место на америчком континенту. Године 1692. је потпуно уништен у страшном земљотресу.

ПА-ПА, СТРАШНИ КАПЕТАНЕ!
А САД, ПИРАТИ И ПАПАГАЈИ,
СВАКО НА СВОЈУ СТРАНУ!

Земљотреси настају кад се помере огромне количине подземних стена. Њихова снага се мери од 0 до 10 на Рихтеровој скали. Најјачи земљотрес забележен је у Чилеу 1960. године – чак 9,5 степени.

ИЗВИНИТЕ!

Торнадо је усковитлани ветар у облику левка. Испод екватора торнадо обично дува у смеру казаљке на сату, а изнад екватора у супротном смеру.

ЛЕТИМ КУЋИ!

Приликом ерупције вулкана на Исланду 2010. године, 95.000 авиона није могло да полети чак шест дана. Постојала је опасност да ће pepeo који је одлетео у ваздух уништити моторе летелица.

Тамбора, вулкан у Индонезији, некада је био висок 4.300 метара. После ерупције 1815. године висина му се смањила на 2.850 метара. Смањио се чак 1,45 километра!

Прашуме

Да би се нека шума звала прашумом, на њу сваке године мора да падне најмање 2,5 метра кише по метру квадратном. Амазонска прашума је највећа на свету, са чак 3 метра кише по метру квадратном годишње.

ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА
КАЖЕ ДА ЋЕ СУТРА ПАДАТИ
КИША... И ПРЕКОСУТРА...
И ДАН ПОСЛЕ.

СЕЋАШ ЛИ СЕ КОЈЕ
ЈЕ ДРВО НАШЕ?

На свету постоји скоро 200 земаља, али су само Русија, Канада, САД, Кина, Бразил и Аустралија веће од амазонске прашуме.

У прашуми Амазона живи више од 200 староседелачких група чији су преци одувек живели тамо. Педесетак група нема готово никакав додир са спољашњим светом.

Аустралијска прашума Дејнтри је најстарија на свету, по неким проценама између 130 и 180 милиона година. У њој живе јединствене животиње, на пример кенгур пењач.

Прашума у афричком басену Конго је друга по величини на свету. У њој живе слоновии, гориле, шимпанзе, биволи, бонобо мајмуни и многе друге врсте.

Прашуме не расту само тамо где влада врућина. Поред тропских прашума, постоје и оне у умерено хладним крајевима. Прашума Тонгас налази се на Аљасци и у њој живе медведи, лосовии и вукови.

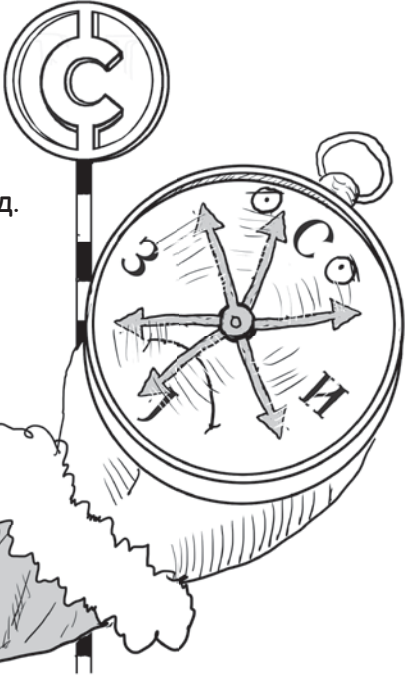
Северни и Јужни пол

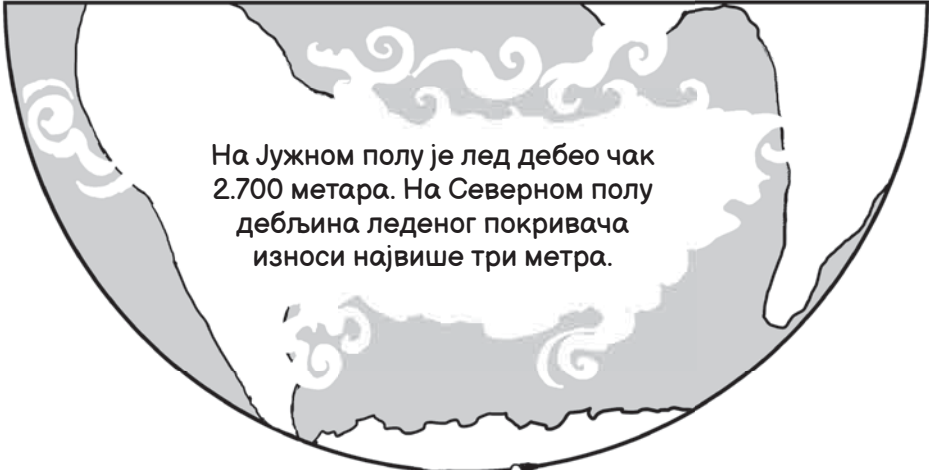
Северни пол се налази на нивоу мора, али је Јужни пол на надморској висини од 2.835 метара. Због тога је на Јужном полу хладније.

Истраживачи су стигли прво на Северни пол 1909, а на Јужни пол нешто касније, 1911. године.

A hand wearing a thick, fur-lined winter glove holds a round compass. The compass face has four main arrows pointing to the cardinal directions, labeled with Cyrillic letters: 'С' (North), 'И' (East), 'Ј' (South), and 'З' (West). Above the hand, a signpost on a pole features a large dollar sign (\$) inside a circle.

Постоје четири главна
правца – север, исток, југ и запад.
Чудно је то што кад стојиш на
Северном полу, куд год да
кренеш ићи ћеш на југ. Ако
си на Јужном полу, увек ћеш
се кретати ка северу.

A stylized globe of the Earth is shown from a top-down perspective. The North and South poles are depicted as large, white, swirling areas representing ice sheets. The rest of the globe is shaded in light gray.

На Јужном полу је лед дебео чак
2.700 метара. На Северном полу
дебљина леденог покривача
износи највише три метра.

A signpost with a dollar sign (\$) on top is shown. Below the signpost, there are small circles representing snow or rain falling onto a cloud-like shape at the bottom.

Територија Северног
и Јужног пола не
припада ниједној
држави.

Планина Тор има
струму литицу високу
1,25 километара.

Бели медведи већином живе у
Канади. У овој земљи има око
16.000 белих медведа.

Канада је позната по стотинама
хиљада језера. Највеће, језеро
Супериор, веће је од површине
Данске и Белгије заједно.

Нунавут је пространа област на северу Канаде, где живе Инуити.

Иако је само 13 земаља на свету веће од Нунавута, сви његови становници могли би да стану на фудбалски стадион просечне величине.

ОДОХ ДО КОМШИЈЕ
ДА ПОЗАЈМИМ МАЛО
ШЕЋЕРА. ВРАЋАМ СЕ ЗА
НЕКОЛИКО НЕДЕЉА.

Граница између Канаде и САД је дугачка 8.891 километара. Кад би погранични стражар марширао осам сати дневно, требало би му више од седам и по месеци да пређе читаву границу.

Главни град Канаде Отава има канал дугачак 7,8 километара. Зими се он заледи, па људи могу да се клизају по површини.

